

KOMENTÁŘ

14. 3. 2022

Zařízení sociálních služeb v Plzeňském kraji v roce 2020

Nežádanějším druhem pobytových sociálních služeb se staly v Plzeňském kraji domovy pro seniory. Tento typ zařízení obsadil první pozici také v České republice, kde se stal nejvyhledávanější a zároveň nejnákladnější pobytovou sociální službou a současně zde bylo evidováno nejvíce neuspokojených žádostí. V našem kraji se staly v roce 2020 nejvíce „nedostatkovým“ zařízením domovy se zvláštním režimem.

Česká republika disponovala v roce 2020 celkem **83 884 lůžky** v zařízeních sociálních služeb. Nejvyšší náklady byly vynaloženy na **domovy pro seniory**, které tvořily nejčastější druh pobytových sociálních služeb a svou kapacitou představovaly 43,5 % celkového lůžkového fondu. Přestože výdaje na domovy pro seniory se každoročně zvyšovaly, počty lůžek se příliš neměnily a v desetiletém horizontu zůstaly na relativně stabilní úrovni. V roce 2020 přesáhly výdaje na domovy pro seniory v ČR hodnotu 18,0 mld. Kč. Z 97,3 % se jednalo o neinvestiční výdaje. Z celkových výdajů vynaložených v roce 2020 na domovy pro seniory představovaly 43,5 % náklady na státní a krajská zařízení, dalších 37,5 % připadlo na obecní zařízení a zbylých 18,9 % na ostatní (nestátní) zařízení domovů pro seniory.

V České republice provozovalo k 31. 12. 2020 domovy pro seniory **524 zařízení** sociálních služeb podle zřizovatele s kapacitou **36 465 lůžek**. Jejich příjmy přesáhly hodnotu 18,2 mld. Kč, z nichž větší část (8,3 mld. Kč) tvořil příjem z dotací od státu a od zřizovatele a přes 7,5 mld. Kč činily příjmy od klientů z úhrad a ubytování, stravu a poskytnutou péči. K 31. 12. 2020 došlo k meziročnímu poklesu využití lůžkové kapacity o 8,3 procentních bodů na celkovou **87,8 % vytíženost**. Bylo to poprvé od roku 1989, kdy využití domovů důchodců kleslo pod 90,0 %. Největší využití nabízených lůžek bylo registrováno k 31. 12. 2005 (98,2 %) a v letech 2006 a 2011 (97,1 %).

V mezikrajském porovnání provozoval k 31. 12. 2020 nejvíce domovů pro seniory Středočeský kraj (78 zařízení s 5 294 lůžky), následovaný Moravskoslezským krajem (71 zařízení s 4 629 lůžky). **Plzeňský kraj** se se svými **24 domovy pro seniory** umístil na jedenáctém místě a s kapacitou **1 665 lůžek** až na místě dvanáctém. Nejméně domovů pro seniory nabízel Karlovarský kraj, který zajišťoval svoji péči v 15 domovech s kapacitou 801 lůžek.

Služby domovů pro seniory užívalo v ČR k 31. 12. 2020 celkem **32 032 osob**, z nichž největší část tvořili klienti Středočeského (4 564 osob) a Moravskoslezského (4 124 osob) kraje. **Plzeňský kraj** se s počtem **1 427 klientů** umístil v celorepublikovém porovnání na dvanáctém místě. Přestože se v **Plzeňském kraji** nejvíce **domovů pro seniory** vyskytovalo v okrese Tachov (5 zařízení), co do počtu lůžek obsadil prvenství okres Domažlice s kapacitou 364 míst. Nejméně domovů pro seniory nabízel okres Plzeň-jih (2 zařízení se 165 lůžky) a nejméně lůžkové kapacity bylo evidováno v okrese Plzeň-sever (96 lůžek na 3 domovy pro seniory).

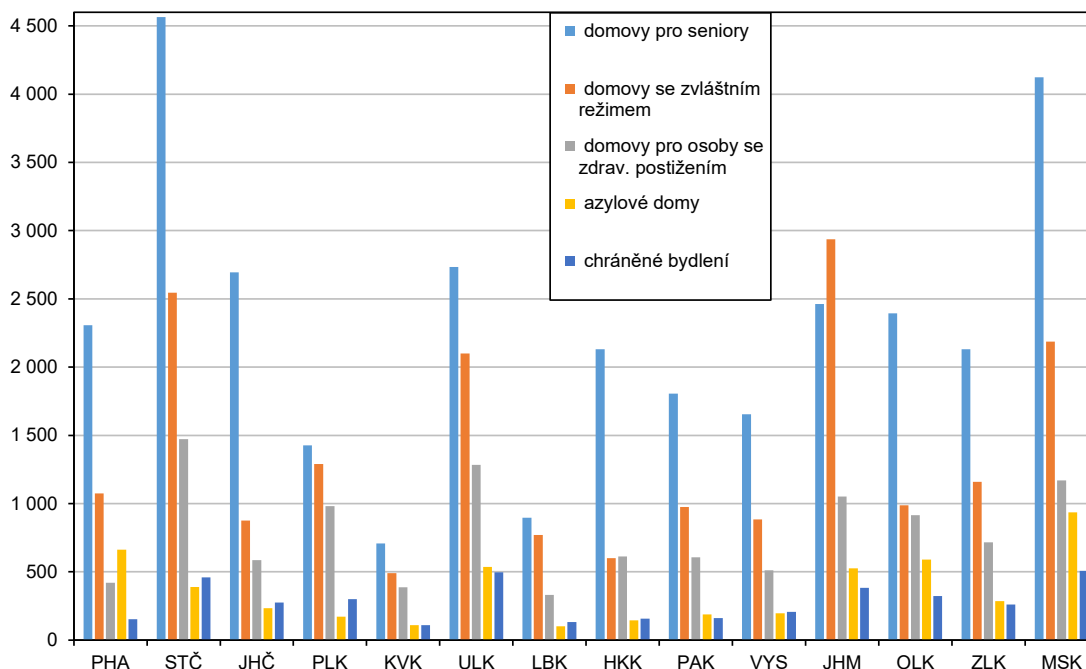
KOMENTÁŘ

Druhou nejnákladnější službou v rámci ČR se staly **domovy se zvláštním režimem**, kde výdaje za rok 2020 činily téměř 11,7 mld. Kč. V domovech se zvláštním režimem byl ovšem evidován každoroční nárůst počtu zařízení i lůžek. V desetiletém horizontu docházelo každý rok k nárůstu domovů, k 31. 12. 2020 to bylo navýšení o 2,1 násobek počtu zařízení od roku 2010. Lůžková kapacita se v ČR za deset let navýšila o 13 370 lůžek na celkových 22 192 lůžek. K 31. 12. 2020 bylo evidováno 18 877 uživatelů této služby. Stejně jako u domovů pro seniory, i zde došlo v roce 2020 k celorepublikovému meziročnímu poklesu využití lůžkové kapacity, a to o 9,8 % na celkovou **85,1 % vytíženost**. Tento údaj, sledovaný od roku 2009, klesl pod 90,0 % poprvé právě v roce 2020. Největší využití nabízených lůžek bylo registrováno v roce 2011 (96,8 %), druhé největší využití kapacity bylo v roce předchozím (2010, 96,6 %).

Plzeňský kraj poskytoval tuto službu **1 290 klientům** a nabízel celkem **1 473 lůžek** v **18 zařízeních**. V regionu došlo v desetiletém vývoji k nárůstu lůžkové kapacity, a to o 959 lůžek, přitom bylo zřízeno 12 nových domovů se zvláštním režimem. Největší počet zařízení tohoto druhu nabízel okres Plzeň-město (5 domovů) a Plzeň-sever (4 domovy). Kapacitu měl ovšem největší okres Plzeň-město (550 lůžek) a Plzeň-jih s 260 lůžky. Nejnižší kapacitu tohoto typu zařízení nabízel okres Tachov se 45 lůžky.

Počet klientů ve vybraných sociálních zařízeních podle krajů k 31. 12. 2020

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Dalším nejvyužívanějším a nejnákladnějším zařízením v oblasti sociálních služeb byly v České republice **domovy pro osoby se zdravotním postižením**, kterých využilo k 31. 12. 2020 celkem 11 042 klientů a bylo na ně vynaloženo přes 7,7 mld. Kč. Služby pro osoby se zdravotním postižením nabízelo 208 zařízení s kapacitou 11 763 lůžek. Přestože i zde došlo

KOMENTÁŘ

k meziročnímu poklesu nabízené kapacity lůžek o 2,9 procentních bodů, využití těchto zařízení dosáhlo 93,9 %. Od roku 2009, kdy je tento údaj sledován, docházelo každý rok téměř k maximálnímu pokrytí kapacity nabízených lůžek a bylo evidováno využití těchto služeb v rozmezí mezi 96,1 % až 97,4 %.

Nejvíce klientů zaznamenal Středočeský kraj (1 472 uživatelů) a Ústecký kraj (1 283 uživatelů). Dalšími regiony, které překročily hranici tisíce osob se zdravotním postižením využívajících zařízení, byly Moravskoslezský (1 169 klientů) a Jihomoravský kraj (1 052 klientů).

V **Plzeňském kraji** provozovalo k 31. 12. 2020 činnost celkem 12 domovů pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou 1 064 lůžek. Služeb využilo 981 klientů. Nejvíce domovů se nacházelo v okrese Plzeň-jih a Plzeň-sever. Každý z těchto okresů disponoval 3 zařízeními, jejichž kapacita nabízela celkem 561 lůžek. Okres Rokycany měl 2 domovy pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou 211 lůžek a okres Klatovy 2 zařízení se 183 lůžky. Okres Domažlice tento typ sociální služby nenabízel.

Mezi další nejvíce využívaná a nákladná pobytová zařízení sociálních služeb můžeme zařadit azylové domy a chráněné bydlení. **Azylové domy** poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Celkové výdaje na tyto služby činily přes 1,2 mld. Kč a k 31. 12. 2020 evidovala Česká republika 5 069 klientů. Meziročně došlo ke snížení uživatelů této služby o 499 osob. Počet zařízení (214) a počet nabízených lůžek (7 256) zůstal v desetiletém horizontu v rámci ČR téměř neměnný. **Plzeňský kraj** nabízel **8 azylových domů** ve 4 těchto okresech, Plzeň-město (3 domy), Domažlice a Klatovy (po 2 domech) a Rokycany (1 dům) s celkovým počtem **225 lůžek** (z toho 108 lůžek nabízel okres Plzeň-město). K 31. 12. 2020 bylo v Plzeňském kraji obsazeno **171 míst**. Nejvíce uživatelů azylových domů bylo evidováno v Moravskoslezském kraji (936 osob) a v Hl. městě Praze (663 osob). Azylové domy v roce 2020 využily **69,9 % své kapacity**.

V celé České republice využilo službu chráněného bydlení **3 925 klientů** v **220 zařízeních** s celkovou kapacitou **4 252 lůžek**. **Chráněné bydlení** je pobytová služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení nebo chronického onemocnění, včetně duševního onemocnění, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Chráněné bydlení má formu skupinového, popřípadě individuálního bydlení. Nejvíce uživatelů bylo evidováno také v Moravskoslezském kraji (508 osob). Dalším krajem byl Ústecký kraj s 497 klienty.

Ještě více klientů než v azylových domech zaznamenal **Plzeňský kraj** v chráněném bydlení. V roce 2020 byla tato služba poskytnuta **299 osobám** celkem v **6 zařízeních** s celkovou kapacitou **388 lůžek**. Většina se nacházela v okrese Plzeň-město (3 chráněná bydlení s kapacitou 266 lůžek), dalších 122 lůžek nabízely okresy Plzeň-jih a Plzeň-sever.

KOMENTÁŘ

Počet a kapacita vybraných zařízení sociálních služeb v Plzeňském kraji k 31. 12. 2020¹⁾

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Kraj, okresy	Domovy pro seniory	Domovy se zvláštním režimem	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	Azylové domy	Chráněné bydlení	Týdenní stacionáře
Zařízení						
Plzeňský kraj	24	18	12	8	6	1
Domažlice	3	3	-	2	-	-
Klatovy	4	2	2	2	-	-
Plzeň-město	4	5	1	3	3	1
Plzeň-jih	2	1	3	-	2	-
Plzeň-sever	3	4	3	-	1	-
Rokycany	3	2	2	1	-	-
Tachov	5	1	1	-	-	-
Lůžka						
Plzeňský kraj	1 625	1 453	1 064	228	388	29
Domažlice	364	72	-	50	-	-
Klatovy	326	184	183	58	-	-
Plzeň-město	191	550	44	108	266	29
Plzeň-jih	165	260	173	-	59	-
Plzeň-sever	96	162	388	-	63	-
Rokycany	234	180	211	12	-	-
Tachov	249	45	65	-	-	-

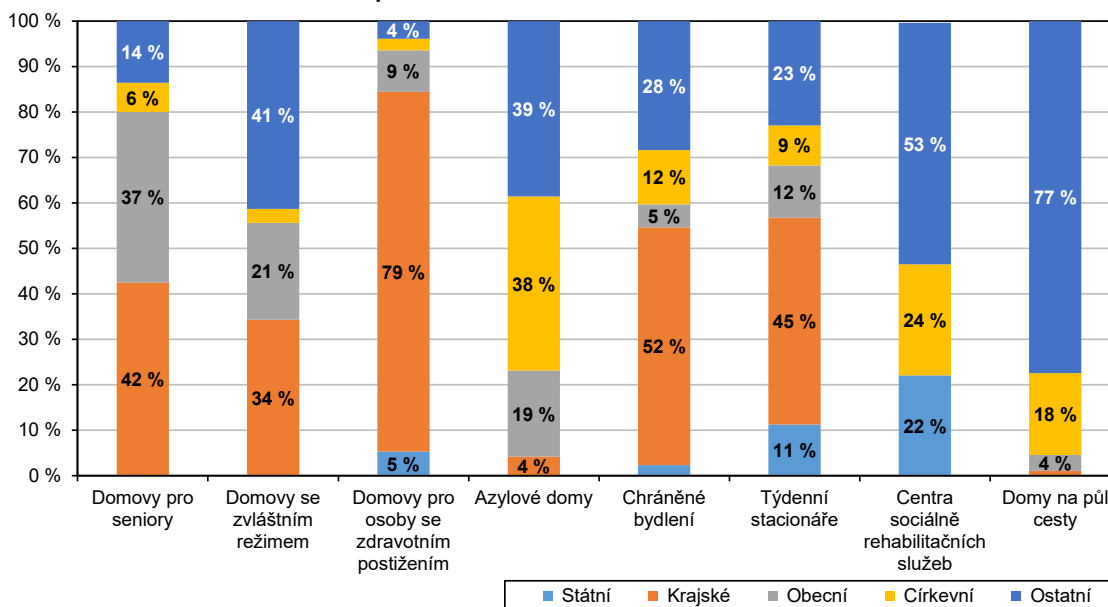
¹⁾ souhrn okresních údajů může být díky odlišnému termínu generování zdrojových podkladů mírně rozdílný od úhrnu za kraj

V České republice se nachází celkem 3 466 zařízení sociálních služeb. Mezi další kromě výše zmiňovaných, které disponují lůžkovou kapacitou, se řadí centra sociálně rehabilitačních služeb (294 zařízení s 286 lůžky), týdenní stacionáře (46 zařízení se 772 lůžky), služby následné péče (46 zařízení s 314 lůžky), zařízení pro krizovou pomoc (42 zařízení s 45 lůžky), domy na půl cesty (27 zařízení s 284 lůžky) a terapeutické komunity (15 zařízení s 255 lůžky).

Mezi zařízení, která nabízela v roce 2020 největší počet služeb bez lůžkové kapacity, patřily sociální poradny (515 služeb), denní stacionáře (262 služeb), nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (242 služeb) a sociálně terapeutické dílny (156 služeb).

KOMENTÁŘ

Struktura lůžek vybraných zařízení sociálních služeb podle zřizovatele v roce 2020

Neuspokojené žádosti

Největší počet **neuspokojených žádostí** v zařízeních sociálních služeb v našem regionu byl v roce 2020 evidován o **umístění v domovech se zvláštním režimem**. Zde **neuspělo 1 846 žadatelů**. Dalšími 1 747 žadatelů neuspělo se svojí žádostí o umístění v domově pro seniory, 220 neuspokojených žádostí bylo evidováno v případě domovů pro osoby se zdravotním postižením a 138 žádostí neuspělo se zařazením do sociální poradny. Oproti roku 2019 se snížil počet neuspokojených žádostí u vybraných údajů v našem regionu o 185 případů.

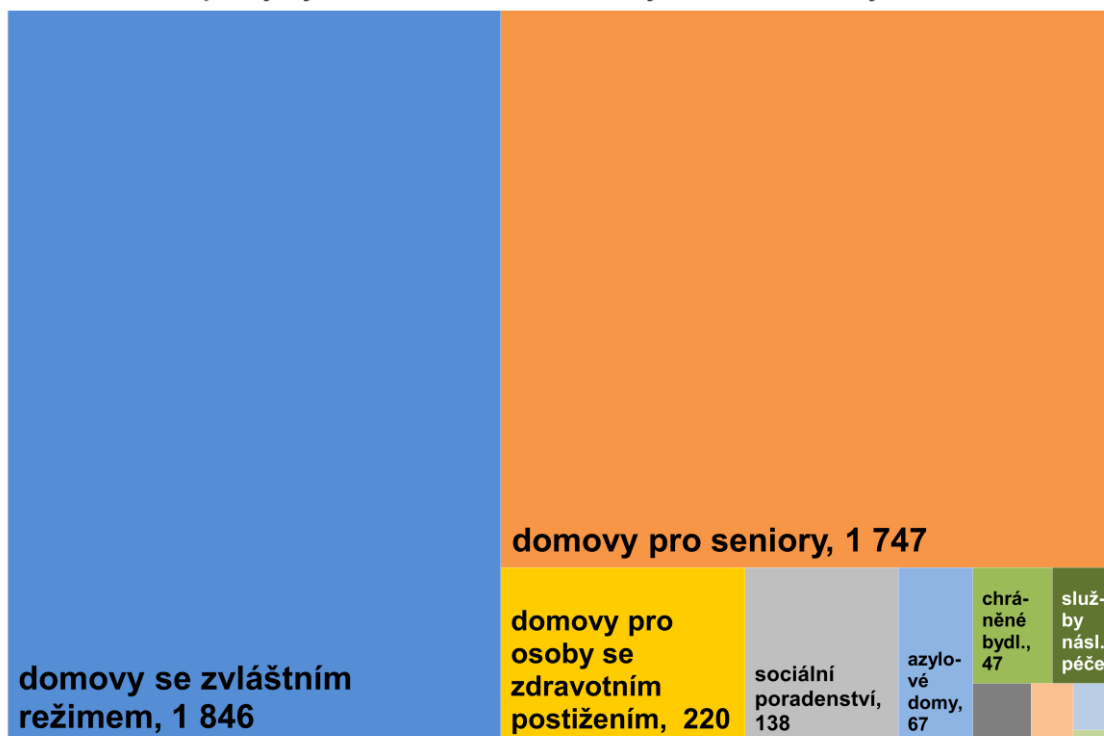
V ČR bylo k 31. 12. 2020 evidováno celkem **99 301 neuspokojených žadatelů** o poskytnutí služby sociálního zařízení. Mezi kraji obsadil neoblíbené prvenství Středočeský kraj s 11 746 neuspokojenými žádostmi, na 2. místě byl kraj Moravskoslezský s 11 696 neuspokojenými žádostmi. Kraj Hl. město Praha s 11 097 neuspokojenými žádostmi obsadil třetí příčku a Jihomoravský kraj evidoval 10 530 neuspokojených klientů. Plzeňský kraj v tomto mezikrajském srovnání obsadil až 11. příčku. Celkově nejmenší počet neuspokojených žádostí o zařazení do zařízení sociálních služeb byl zaznamenán v Karlovarském kraji (1 505 žádostí). Počet žádostí však nemusí odpovídat skutečnému počtu žadatelů, neboť jedna osoba může podat více žádostí najednou.

Rozložení neuspokojených žádostí podle typu zařízení sociální služby bylo v jednotlivých krajích rozdílné. Nejvíce neuspokojených žádostí o umístění v domovech pro seniory evidoval Středočeský kraj, kde nevyhověli 8 406 žadatelům. U domovů se zvláštním režimem bylo nejvíce neuspokojených žádostí zaznamenáno v Jihomoravském kraji (celkem 3 890 neúspěšných žadatelů). Ústecký kraj vykázal největší počet neuspokojených žádostí o umístění v azylových domech (1 808 žádostí). O zařazení do sociální poradny žádalo

KOMENTÁŘ

neúspěšně 844 klientů v Jihomoravském kraji. V Moravskoslezském kraji byl největší nedostatek chráněného bydlení (506 žádostí) a míst v domovech pro osoby se zdravotním postižením (446 žádostí).

Počet neuspokojených žádostí o sociální služby v Plzeňském kraji k 31. 12. 2020

Kontakt:

Mgr. Petra Fujová
Krajská správa ČSÚ v Plzni
Tel.: 377 612 121
E-mail: petra.fujova@czso.cz